

Het nieuwe eenden houden

Deel 6: Ziekte en ongemakken

Eenden zijn gezonde dieren, in vergelijking met ander pluimvee komen er bij volwassen dieren niet veel zieke dieren voor.

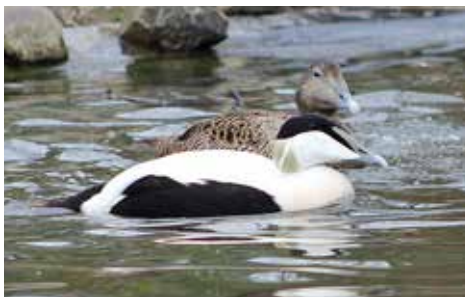
Tekst en foto's: Dirk de Jong

Jonge dieren in de groei en kuikens zijn wat gevoeliger voor ziekten

Zij hebben nog niet hun natuurlijke weerstand opgebouwd. Net als de mens worden dieren en vogels steeds weer met een nieuw virus geconfronteerd. Wij worden met het coronavirus bijna gedwongen -als we normaal aan het openbare leven willen deelnemen- om ons te laten vaccineren. Bij onze dieren hebben we de keuze om te vaccineren of te kweken op resistentie, dus doorgaan met die dieren welke de ziekte overleefd hebben. Deze vorm van bestrijding duurt wel wat langer maar er wordt wel een natuurlijke weerstand opgebouwd en de gevoeligheid voor de ziekte neemt af. Bij vaccineren op de eerste levensdag met een beschikbaar vaccin, neemt de gevoeligheid voor de ziekte niet af, maar de geënte dieren zijn wel hun leven lang beschermd tegen de ziekte. Dit betekent eens enten is altijd blijven enten, dat is een keuze die je weloverwogen moet nemen.

In deze moderne tijd zijn er heel veel goed werkende antibiotica, worm- en ongedierte-bestrijdingsmiddelen en heel actuele entstoffen zijn beschikbaar. Alleen de verkrijgbaarheid voor hobbydierhouders wordt steeds moeilijker. Oplossingen worden daardoor alleen maar moeilijker en duurder. Geneesmiddelen en entstoffen zijn alleen verkrijgbaar in grote doses voor de professionele dierhouders. Liefhebbers zijn verantwoordelijk voor het welzijn van hun dieren.

Wordt het dan niet eens tijd dat de overheid -die ons die verantwoordelijk oplegt-, ons een beetje helpt? Dit kan al heel eenvoudig door de farmaceutische industrie te verplichten ook geneesmiddelen en entstof in kleine goedkopere doses aan te bieden. KLN en de speciaalclubs zouden dit in onderhandeling met de overheid eens aan moeten kaarten.

Gezonde eenden blinken je te gemoed, hier een koppel Eideeenden.

Onderstaand twee tips van eendenziekten van specialist Loi Burger

- Observeren van de dieren is net zo belangrijk als verzorgen.
- Door gestorven dieren te laten onderzoeken kunnen er wellicht andere dieren gered worden!

Laten we eens de meest voorkomende ongemakken onder de loep nemen

De meeste eenden sterven in de eerste twee levensweken. In de vrije natuur en bij natuur opfok worden vaak reigers, snoeken en

Kwaker met een opgezette wang veroorzaakt door de Synovitis arthritis hepatitis bacterie.

Bij duurdere soorten, zoals hier een koppel Harlekijneenden, komt het enten tegen eendenhepatitis of de eendenpest vaker voor dan bij goedkopere soorten.

kraaien als de schuldige van de verliezen aangewezen. Ze zullen best wel eens een kuiken weg snoepen, maar de meesten overlijden door onderkoeling, voedselgebrek en de virusziekten, eendenpest of

eendenhepatitis. Bij kunstmatige opfok zijn de verliezen kleiner, bij goede opfok omstandigheden kunnen we onderkoeling en voedselgebrek wegstrepen. De virussen blijven en geven bij niet enten de eerste levensweken enkele dode kuikens. Voor de duidelijkheid eendenhepatitis is een parvovirus, eendenpest wordt veroorzaakt door een herpesvirus. Het lijkt dat de grote gedomesticeerde rassen veel minder last hebben van deze virussen dan de kleine en oorspronkelijke soorten.

Pootzweren

Pootzweren komen hoofdzakelijk voor bij de zware gedomesticeerde eendenrassen die op een verkeerde ondergrond gehuisvest zijn. Bij een verkeerde ondergrond moet u denken aan scherpe steentjes en houtsnippers, een ondergrond waar u ook niet graag op blote voeten loopt.

Spreadpoten bij kuikens

Dit is ook een regelmatig voorkomend probleem en dit kan twee oorzaken hebben. De eerste is een gebrek aan goede voedingsstoffen in het ei door verkeerd of slecht voer dat de ouderdieren hebben gegeten. Het tweede is het klimaat in de broedmachine, weinig zuurstof en een te hoge of te lage broedtemperatuur. Vreemd is wel dat er bij natuurbroed bijna geen kuikens geboren worden met spreadpoten. Veel spreadpoten kunnen herstellen door de eerste dagen na uitkomst goed heel eiwitrijk voer te verstrekken. Vaak krijgt een gladde ondergrond de schuld van spreadpoten, maar is dit wel waar? Gezonde kuikens lopen ook recht op een gladde ondergrond.

Steekvleugels

De oorzaak van steekvleugels is nog onbekend. We geven hier wat mogelijke oorzaken, doe er uw voordeel mee. In het algemeen nemen we aan een te snelle groei, waarbij de spieren het gewicht van de snelle groei van de vleugelpennen niet

Spreadpoten, meestal krijgt de ondergrond de schuld, maar is dit wel zo?

Roueneend van het Engelse type met een steekvleugel.

kunnen bijbenen. Bedenk dat de hulzen waarin de vleugelpennen groeien gevuld zijn met bloed en dus heel zwaar zijn. Vooral als ze zich gelijk ontwikkelen en niet één voor één. De oorzaak van deze snelle groei kan een combinatie van warmte en verkeerd eiwitrijk voer zijn. Het twee à drie weken samenbinden van de vleugelgewrichten -als u een beginnende steekvleugel waarneemt- levert levenslang goede vleugels op. Hieruit kunnen we concluderen dat het geen erfelijke fout is. Het is een weelde ziekte, de beschikbare voeders zijn te goed voor snelgroeiende rassen die vroeger snel en veel vlees moesten leveren. We moeten kijken hoe men vroeger deze snelgroeiende rassen opfokte, het zijn bijna altijd de vreetzakken die problemen krijgen.

Ongedierte

Het is bijna niet voor te stellen maar ook eenden die het grootste deel van de dag op het water doorbrengen kunnen last van luizen en mijten hebben. Ze kunnen er zelfs 'lek' van worden. Dan is de veerconditie zo slecht dat het niet meer waterafstotend is. Of dit door het ongedierte komt of dat het

Ook op een natuurlijke bodem blijven de poten gespreid.

Veerluis op een geknipte Kwakervleugel.

ongedierte zich pas massaal voortplant nadat de veerconditie door andere oorzaken slecht geworden is, weet ik niet.

Er zijn ook ongemakken die bij bepaalde rassen meer voorkomen dan bij andere. Zo hebben Kwakertjes nogal eens last van een door een bacterie synovitis arthritis hepatitis veroorzaakt ongemak. Ze hebben dan natte ogen en één of twee opgeblazen wangen, snel een goede antibiotica doet wonderen. Je kan veel ongemakken en ziekte voorkomen door één of tweemaal per jaar, afhankelijk van de grootte van de groep eenden die men samenhoudt, te ontwormen. Als door een wormbesmetting de conditie achteruit gaat steken vaak andere ziekten de kop op. Op de website van de Nederlandse vereniging van gedomesticeerde watervogelfokkers staat onder 'info liefhebberij' een heel informatief stuk over ziektes en hun behandeling en welke medicijnen.

Ik hoop dat dit deeltje van het nieuwe eenden houden u er niet van weerhoudt de prachtige hobbyeenden te houden. We beschrijven de ziekte en ongemakken, zodat u het kunt waarnemen als er iets fout gaat. Normaal zijn eenden hele sterke en gezonde dieren die heel veel jaren plezier geven. <<